

MỨC LƯƠNG TỐI THIỂU CHUNG - MỘT SỐ VẤN ĐỀ ĐẶT RA

NGUYỄN THỊ BÍCH HỒNG

Viện Nghiên cứu phát triển TP. HCM

Mức lương tối thiểu chung trong môi trường quan với tăng trưởng kinh tế và chỉ số giá tiêu dùng

Theo quy định của Bộ luật Lao động: Mức lương tối thiểu chung là mức lương tối thiểu để trả công cho người lao động làm công việc giản đơn nhất trong điều kiện lao động bình thường. Mức lương tối thiểu chung được điều chỉnh tùy thuộc vào mức tăng trưởng kinh tế, chỉ số giá sinh hoạt và cung cầu lao động theo từng thời kỳ. Trong bài viết này, tôi xin bình luận về Mức lương tối thiểu chung trong mối tương quan với tăng trưởng kinh tế chung của cả nước và chỉ số giá tiêu dùng cụ thể ở TP.HCM.

Từ năm 2000 đến nay, mức lương tối thiểu chung đã 7 lần thay đổi: 180.000 đồng/tháng (áp dụng từ 1-1-2000); 210.000 đồng/tháng (từ 1-1-2001); 290.000 đồng/tháng (từ 1-1-2002); 350.000 đồng/tháng (từ 1-10-2005); 450.000 đồng/tháng (từ 1-10-2006); 540.000 đồng/tháng (từ 1-1-2008); 650.000 đồng/tháng (áp dụng từ 1-5-2009); 730.000 đồng/tháng (áp dụng từ 1-5-2010); 830.000 đồng/tháng (áp dụng từ 1-5-2011) và 1.050.000 đồng/tháng (áp dụng từ 1-5-2012). Cụ thể Mức lương tối thiểu, Mức tăng lương tối thiểu, Mức lương tối thiểu loại trừ yếu tố giá và Mức tăng lương tối thiểu loại trừ yếu tố giá trong bảng dưới đây:

Bảng 1: Mức lương tối thiểu được áp dụng từ năm 2000

Đơn vị: 1.000 đồng

Thời gian áp dụng	Mức lương tối thiểu	Mức tăng lương tối thiểu	Mức lương tối thiểu loại trừ yếu tố giá	Mức tăng lương tối thiểu loại trừ yếu tố giá
1/1/2000	180	-	508.14	-
1/1/2001	210	30	583.84	75.7
1/1/2002	290	80	777.34	193.5
1/10/2005	350	60	759.1	-18.2

1/10/2006	450	100	916.9	157.8
1/1/2008	540	90	812.2	-88.58
1/5/2009	650	110	907.72	95.47
1/5/2010	730	80	930.31	22.6
1/5/2011	830	100	896.4	-33.91
1/5/2012	1050	220	1050	153.6

Ghi chú: Chỉ số giá cho tính loại trừ yếu tố giá là chỉ số giá tiêu dùng trên địa bàn TP.HC

Qua bảng 1 mức lương tối thiểu từ năm 2000 trên cho thấy:

- Xét tương quan với mức tăng trưởng kinh tế cho thấy mức tăng lương tối thiểu những năm qua thấp hơn tăng trưởng kinh tế. Cụ thể loại trừ yếu tố giá, tốc độ tăng mức lương tối thiểu bình quân năm 2000 – 2010 là 6,2%; thấp hơn tốc độ tăng trưởng kinh tế (tốc độ tăng GDP 2000 – 2010 cả nước khoảng 7%).

- Xét tương quan với chỉ số giá cho thấy: (1) Qua 7 lần điều chỉnh tăng mức lương tối thiểu thì có 3 lần tăng mức lương tối thiểu chưa đạt được kỳ vọng tức là sau khi loại trừ yếu tố giá, mức lương tối thiểu điều chỉnh tăng thấp hơn so với kỳ trước. Cụ thể là các thời điểm áp dụng: 1/10/2005; 1/1/2008 và 1/5/2011 như nêu trong bảng 1 trên (2) Cũng qua 7 lần điều chỉnh mức lương tối thiểu, trong 12 năm đã tăng mức lương tối thiểu là 13,969 nhưng chỉ số giá đã tăng 13,098; tức là 7 lần điều chỉnh mức lương cơ bản trong 12 năm chỉ tăng 0,87%, không đáng kể. điều này có nghĩa là tăng mức lương tối thiểu chỉ đủ bù trượt giá.

Có thể sơ khởi nhìn nhận là mặc dù chúng ta rất chú ý thu nhập của những người hưởng lương, đặc biệt trong những năm gần đây kinh tế - xã hội có nhiều biến động nhưng mức lương tối thiểu vẫn còn thấp và chỉ đủ bù trượt giá.

Mức lương tối thiểu chung trong mối tương quan với mức chi tiêu chung của người dân TP.HCM.

So sánh mức chi tiêu chung bình quân/người/tháng của kết quả điều tra mức sống hộ gia đình năm 2000, 2002, 2006, 2008 và 2010 với Mức lương tối thiểu trong các thời gian áp dụng với tương ứng ở bảng 2 cho thấy giữa mức lương tối thiểu và mức chi tiêu chung của người dân TP.HCM có khoảng cách lớn (khoảng 3 lần); cụ thể trong bảng 2:

Bảng 2: Mức lương tối thiểu với chi tiêu chung của người dân TP.HCM*Đơn vị: 1.000 đồng*

Thời gian áp dụng	1/1/2000	1/1/2002	1/10/2006	1/1/2008	1/5/2010
Mức lương tối thiểu	180	290	450	540	730
Chi tiêu chung bình quân/người/tháng	529	675	1052	1618	2237
Mức chi tiêu chung so với Mức lương tối thiểu	2.94	2.33	2.34	3.00	3.06

Ghi chú: Chi tiêu chung bình quân/người/tháng là kết quả điều tra mức sống hộ gia đình năm 2000, 2002, 2006, 2008 và 2010.

Trên cơ sở mức chi tiêu chung bình quân/người/tháng là kết quả điều tra mức sống hộ gia đình năm 2010 là 2.237.000 đồng, giả thiết:

- Mức chi tiêu chung bình quân/người/tháng năm 2012 là 2.500.000 đồng, so với hệ số lương của sinh viên mới ra trường (khoảng 2.3) thì mức lương thu nhập không đủ chi tiêu cho bản thân họ.

- Nếu một người lao động có hệ số lương khoảng 2.3 và có thêm ít nhất 1/2 người phụ thuộc thì chi tiêu chung cho 2 người/tháng ít nhất cần 4.000.000 đồng.

Qua đó, có thể thấy Mức lương tối thiểu cần thiết trong khoảng 2.000.000 đồng và cần xem xét với hệ số thang bảng lương hiện nay./.